Załącznik do Uchwały Nr XII/65/2015
Rady Gminy Brzeżno
z dnia 21 grudnia 2015 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BRZEŻNO NA LATA 2016-2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....3

Część 1 Diagnoza 8

Rozdział I Charakterystyka Gminy Brzeżno …… 8

Rozdział II Diagnoza problemów społecznych Gminy Brzeżno 17

1. Kwestia mieszkaniowa……. 17

2. Bezrobocie…… 17

3. Ubóstwo ……21

4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ……...24

5. Niepełnosprawność, długotrwała choroba, starość……25

6. Potrzeba ochrony macierzyństwa……..28

6. Przemoc w rodzinie……...29

7. Alkoholizm i narkomania……..31

Część 2 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych……. 37

Wprowadzenie 37

Rozdział I Wizja przyszłości o cel nadrzędny (misja) Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych …… 37

Rozdział II Pozycje strategiczne Gminy Brzeżno. Analiza SWOT……..38

Rozdział III Główne cele strategii, cele szczegółowe i och realizacja…….…….45

1. Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia…….... .45

2. Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem ubóstwa…….. ..47

3. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi…….….49

4. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem niepełnosprawności i starości….50

5. Pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie……..52

6. Pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem uzależnień…….…54

Rozdział IV Wdrażanie strategii, system aktualizacji i jej monitoring oraz ramy finansowe…….….56

Wstęp

Polityka społeczna w Polsce na przestrzeni ostatnich kilku lat uległa znacznemu przekształceniu pod wpływem przeobrażeń społecznych i gospodarczych. Zauważa się zmiany jakie zachodzą na szczeblu państwowym, a także lokalnym w podejściu do polityki społecznej. Następuje więc odchodzenie od nastawienia opiekuńczego, czyli przejmowania odpowiedzialności socjalnej za obywateli. Takie podejście umacniało poczucie bezradności, powodowało rozbudowę postaw roszczeniowych. Społeczeństwo nadal jednak nie jest w pełni przygotowane do ponoszenia konsekwencji przemian dokonywanych w naszym kraju. Mimo wieloletnich już zmagań ludności ze zmianami zachodzącymi w każdej sferze życia, część społeczeństwa nadal oczekuje, że w sytuacji zagrożenia państwo, gmina będzie pełniło rolę „parasola ochronnego". Jednak w chwili obecnej preferowane jest podejście nakierowane na zasadę pomocniczości. Ma ona za zadanie pobudzać w osobach poczucie odpowiedzialności za los swój i swojej rodziny, ukazywać możliwości wykorzystania własnej aktywności zmierzającej do usamodzielnienia. Szczególny nacisk należy położyć na współudział jednostki i rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. Osoby wymagające pomocy winny zatem zmienić swoje nastawienie „biorcy" na aktywne, właściwe wykorzystanie własnych możliwości, uprawnień i środków.

Tworzenie infrastruktury ekonomii społecznej obejmuje szereg działań i dziedzin polityki społecznej. Dla rozwoju ekonomii społecznej ważne jest włączenie instrumentów i metod ekonomii społecznej do strategii regionalnych tak w kontekście rozwoju jak i spójności społecznej. Jednym z instrumentów tworzenia spójności społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które jednocześnie są jednym z ważniejszych dokumentów odnoszących się do polityki społecznej. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeżno na lata 2016-2025"jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości życia.

Jakość życia oznacza wszystko to, co składa się na zdolność prowadzenia normalnego życia, osiągania poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz możliwość wykorzystania zdolności intelektualnych i psychofizycznych w dążeniu do realizacji celów osobistych. Jest to wreszcie produkt wzajemnego oddziaływania warunków społecznych, zdrowotnych, ekonomicznych i środowiskowych, które wpływają na rozwój indywidualny i społeczny.

Spełnienie oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wielorakich działań strategicznych, w tym zwłaszcza:

- interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne;
– asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu;
– kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty;
– partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Program budowy i wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego opiera się na strategii włączania coraz większych segmentów społeczności w nurt podejmowania decyzji oraz zwiększania możliwości ich działania w kluczowych dla życia obszarach.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i odległej perspektywie. Zawiera ona cele i ich rozwinięcia, w stopniu stanowiącym podstawę do formułowania programów działania, w których określa się terminy realizacji i zasady finansowania poszczególnych zadań. Naczelnym zadaniem strategii jest formułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. Strategia jest więc kompletnym planem, który określa jakie decyzje będą podjęte w każdej możliwej sytuacji. Jest ciągiem decyzji określających zachowanie w pewnych przedziałach czasowych. Istotne jest by strategia była wyrażona w sposób zrozumiały i jasny aby można ją było łatwo ocenić i wprowadzić w życie. Każda strategia powinna posiadać walor wykonalności, nie może być zbiorem nierealnych życzeń.

Rolą samorządu w przygotowaniu i realizacji wyzwań strategii powinno być przede wszystkim organizowanie współpracy i stwarzanie warunków dla wspólnego realizowania projektów.

Zarządzeniem Wójta Gminy Brzeżno Nr 35/2015 z dnia 05.10.2015r. został powołany Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych składający się z przedstawicieli instytucji działających na terenie gminy Brzeżno w następującym składzie:

1. Sławomir Koruc – przewodniczy Zespołu, z-ca Wójta Gminy Brzeżno
2. Agnieszka Urbanowicz – członek Zespołu, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie

3. Joanna Nowak – członek Zespołu, starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie

4. Katarzyna Skamira - członek Zespołu, starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie

5. Ewa Dmytryk – członek Zespołu, inspektor do spraw oświaty w Urzędzie Gminy Brzeżno

6. Bożena Cymbała – członek Zespołu, kierownik Środowiskowych Ognisk Wychowawczych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Zróżnicowany skład grupy pozwolił kompleksowo spojrzeć na analizowane problemy. Zadaniem Zespołu było zebranie materiałów, danych i sporządzenie projektu strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Brzeżno ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka wraz z projektem odpowiedniej Uchwały Rady Gminy.

Zgodnie z zasadą partnerstwa Strategia powstała przy współudziale partnerów społecznych, do których zwrócono się z prośbą o zgłoszenie własnych wniosków i propozycji. Ostatnim elementem konsultacji społecznej była praca nad tym dokumentem na poziomie Zespołu. Uzyskane odpowiedzi skłoniły nas do określenia następujących obszarów, wokół których będzie oscylowała niniejsza strategia:

- bezrobocie
- ubóstwo
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych
- niepełnosprawność i starość
- przemoc w rodzinie
- alkoholizm i narkomania

Ankiety posłużyły również do określenia zadań oczekiwanych przez ankietowanych do realizacji przez władze gminy.

Początkowym etapem każdej strategii jest diagnoza sytuacji i czynników wewnętrznych. Stanowi ona swoisty „bilans otwarcia” dla rozwoju danej dziedziny i podstawę do formułowania strategicznego planu rozwoju. W związku z powyższym diagnoza problemów społecznych występujących na terenie naszej gminy otwiera niniejsze opracowanie. Zidentyfikowane na podstawie diagnozy problemy społeczne, wymagają wprowadzenia skutecznych metod aktywnego przeciwdziałania. W oparciu o diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, która jest rozwinięciem

działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze polityki społecznej Gminy Brzeżno.

Dzięki sprecyzowaniu w strategii najważniejszych problemów społecznych naszej gminy, wybrane cele i ich hierarchia powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Systematyzacja problemów doprowadzi do integracji społecznej a jednocześnie ukierunkuje działania władz gminy. Przedłożona strategia rozwiązywania problemów społecznych określa cele oraz przyjmuje takie kierunki działania, które pozostają w zgodzie z przyjętymi kierunkami rozwoju gminy. W opracowaniu uwzględniono opinie szerokiego grona reprezentantów różnego typu instytucji oraz organizacji społecznych funkcjonujących na terenie Gminy Brzeżno.

Uwarunkowania prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeżno na lata 2016-2025 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą:

1. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2015, poz. 1339),
2. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2015, poz. 1567),
3. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015r. poz. 149 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz.1356 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 875),
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2015r., poz. 875),
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz.1390),
8. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. , poz. 163 z późn. zm.),

9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2015r., poz. 114 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2015r., poz. 859 z późn. zm.),
11. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. i wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013r., poz.135 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeżno na lata 2016-2025 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Należą do nich:

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 (założenia),
3. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego ,
4. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2008- 2015,
5. Strategia Rozwoju Gminy Brzeżno na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.

Część I Diagnoza

Rozdział 1 Charakterystyka Gminy Brzeżno

Położenie

Gmina Brzeżno położona jest w środkowej części województwa zachodniopomorskiego w Powiecie Świdwińskim, na trasie Drawsko Pomorskie – Kołobrzeg.

Gmina Brzeżno

Naturalnymi granicami Gminy Brzeżno są: od zachodu rzeki Rega oraz Stara Rega, a od wschodu rzeka Rega oraz jezioro Kęckie.

Gmina Świdwin wraz z miastem otacza gminę Brzeżno z trzech stron – od zachodu, północy i wschodu. Granicę południową wyznaczają gminy: Ostrowice, oraz Drawsko Pomorskie. Natomiast południowo – zachodnia granica gminy Brzeżno jest wspólna z gminą Łobez.

Pod względem obszarowym gmina Brzeżno plasuje się w dolnej strefie gmin woj. zachodniopomorskiego; jest niewielka gminą o powierzchni 111m². Gminę obecnie zamieszkuje ok. 2 959 mieszkańców. Sieć osadnicza gminy obejmuje 20 miejscowości. Zdecydowana większość jednostek osadniczych posiada zwarty charakter zabudowy. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Brzeżno. Pełni ona funkcję ośrodka obsługi lokalnej w zakresie: administracji, ochrony zdrowia. Na jej terenie funkcjonują obiekty usługowe z zakresu usług podstawowych: biblioteka, poczta, bank spółdzielczy, punkt apteczny, ośrodek zdrowia, zespół szkół.

Ludność

Liczba ludności w gminie Brzeżno przedstawiają dane zawarte w poniższej tabeli. Liczba mieszkańców zawiera osoby zameldowane na stałe i tymczasowo.

Ludność w gminie Brzeżno w latach 2012-2014

Lata	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2012	3017	1533	1464
2013	2986	1516	1470
2014	2959	1499	1460

Źródło: dane z Urzędu Gminy Brzeżno USC, stan nadzień 30.10.2015 r.

Analiza powyższej tabeli wskazuje, że w gminie Brzeżno występuje niż demograficzny. Liczba mieszkańców co roku zmniejsza się, dotyczy to zarówno mężczyzn jak i kobiet.

Struktura demograficzna gminy Brzeżno

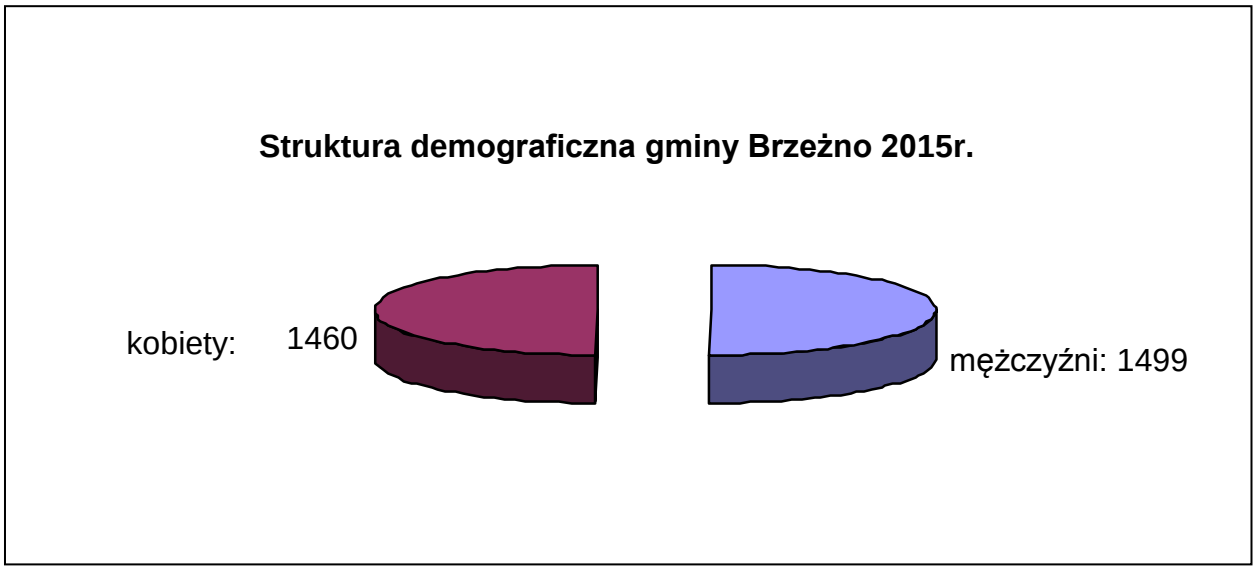

Źródło: Dane gminy na dzień 30.10.2015r.

Ludność w sołectwach gminy Brzeżno w latach 2012-2014

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców		
		2012	2013	2014
1	**Brzeżno**	921	918	908
2	**Chomętowo**	72	70	69
3	**Chomętówko**	16	16	16
4	**Karsibór**	132	134	133
5	**Grąbczewo**	2	2	2
6	**Kłącko**	2	2	2
7	**Koszanowo**	173	175	175
8	**Pęczerzyno**	341	343	347
9	**Pęczerzyński Młyn**	3	3	3
10	**Słonowice**	484	474	464
11	**Półchleb**	106	104	104
12	**Przyrzecze**	68	62	58
13	**Grądzkie**	23	23	23
14	**Rzepczyno**	270	260	264
15	**Miłoszewice**	26	27	27
16	**Mulite**	10	13	13
17	**Sonino**	24	24	24
18	**Więcław**	146	144	140
19	**Wilczkowo**	198	192	188

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Brzeżno USC, stan nadzień 30.10.2015 r.

*** Strefa społeczna**

Bezrobocie

W Gminie Brzeżno poziom bezrobocia jest na wysokim poziomie. Na dzień 31.01.2015r. przedstawiało się następująco:

Bezrobocie w Gminie Brzeżno

Gmina	Liczba bezrobotnych Ogółem	w tym:			Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
		Kobiety	Zarejestrowani po raz pierwszy	Pobierający zasiłek	Razem z tego:	do 30 roku życia	W tym do 25 roku życia	Długotrwale bezrobotne	Powyżej 50 roku życia
Gmina Brzeżno	**275**	**165**	**16**	**48**	**251**	**95**	**51**	**171**	**71**

Źródło: Sprawozdanie z Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie gminy i w jej otoczeniu. Przy obecnym braku ofert pracy stałej dla wielu bezrobotnych zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych jest jedyną realną szansą na przetrwanie, chociaż na pewien czas trwania bezczynności zawodowej. Głównym miejscem pracy mieszkańców jest miasto powiatowe Świdwin. Nie występują widoczne ruchy na rynku pracy związane z powstawaniem nowych miejsc pracy. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na dzień 31.01.2015 roku wynosiła 275 w tym: kobiet 165, a z prawem do zasiłku 48 osób.

Problemy rynku pracy:

- fizyczny brak miejsc pracy na terenie Gminy Brzeżno.
- mała aktywność w samo zatrudnieniu i tworzeniu nowych miejsc pracy w obszarze pozarolniczej działalności gospodarczej.
- istniejące zjawisko migracji w poszukiwaniu pracy.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy działa Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzeżnie. W zespole zatrudnieni są lekarze w następujących specjalnościach: pediatra oraz stomatolog. Oprócz lekarzy do pomocy zatrudnione są trzy wykwalifikowane pielęgniarki.

Zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw mających na celu ochronę poziomu życia i rodzin najuboższych realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeżnie finansowany z budżetu gminy i państwa.

Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej
- rozbudowę infrastruktury socjalnej,
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenie pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb,
- pracę socjalną.

Oświata

Zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o systemie oświaty, Gmina jest zobowiązana do prowadzenia przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjum.

W zakresie oświaty na terenie gminy Brzeżno funkcjonuje:

- Wiejskie ognisko przedszkolne w Słonowicach. Współfinansowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego organizatorem jest Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Zespół Szkół Publicznych im. Kard. Ignacego Jeża , w skład którego wchodzi: Publiczna Szkoła Podstawowa w Brzeżnie oraz Publiczne Gimnazjum w Brzeżnie. Zarówno Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum są zlokalizowane w jednym budynku. Dodatnią cechą jest to, że młodzież w większości dojeżdżająca ma możliwość skorzystania zarówno ze świetlicy oraz z dożywiania,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Jana Pawła II w Rzepczynie.

Kultura

Zgodnie z ustawą zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców stanowi zadanie własne gminy. Placówki kulturalne są finansowane z budżetu gminy, dochodów własnych oraz dofinansowania przez sponsorów.

- Gminna Biblioteka Publiczna w Brzeżnie z filią w Słonowicach,
- Środowiskowe ogniska wychowawcze w Słonowicach i Brzeżnie,
- W miejscowości Pęczerzyno działa zespół muzyczny „Leszczyna”, który powstał w 1983r. W ciągu lat zdobył wiele nagród i wyróżnień. Stał się wizytówką miejscowości i gminy Brzeżno.

*** Strefa gospodarcza**

Rolnictwo

Gmina pod względem struktury wykorzystywania gruntów ma charakter rolniczo-leśny. Obecna zabudowa i infrastruktura techniczna nie ograniczają przestrzeni rolniczej. Użytki rolne zajmują łącznie 61% powierzchni, a lasy i grunty leśne 29%.

Poniższa tabela przedstawia własność w Gminie Brzeżno według stanu na dzień 30.10.2015r.

Struktura agrarna gminy Brzeżno

Lp	Grupa rejestrowa	powierzchnia	w tym powierzchnia gruntów rolnych
1	Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	2 090	1 204
2	Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	3 314	141
3	Grunty Gminy Brzeżno	222	34
4	Grunty osób fizycznych	5 284	4 220
5	Grunty spółek prawa handlowego	41	33
6	Pozostałe grunty	132	56
	Razem	**11 083**	**5 688**

Źródło: Dane Urzędu Gminy.

Obecna zabudowa i infrastruktura techniczna nie ograniczają przestrzeni rolniczej. Grunty dobre występują w dużych kompleksach, są dobrze zagospodarowane i znajdują się w wysokiej kulturze, przy czym nikły jest procent gruntów odłogowanych.

Gleby podlegają zarówno degradacji naturalnej, jak i antropogenicznej. Czynnikami antropogenicznymi, będącymi najczęstszą przyczyną degradacji gleby, są:

- nieprawidłowe nawożenie gleb,
- nieprawidłowa gospodarka rolna,
- zanieczyszczenie powietrza,
- eksploatacja kopalin i inne formy użytkowania terenu, niszczące profil gleby.

Gmina pod względem struktury wykorzystania gruntów ma charakter rolniczo-leśny. Użytki rolne zajmują łącznie 61% powierzchni, a lasy i grunty leśne 29%.

Na terenie gminy są korzystne warunki do rozwoju rolnictwa metodami ekologicznymi.

W poniższej tabeli podana jest ilość gospodarstw rolniczych ze względu na ich powierzchnie.

Stan na dzień 30 października 2015 roku.

Ilość gospodarstw rolnych w gminie Brzeżno	**powierzchnia gospodarstwa**	**ilość gospodarstw**
1	do 1 ha	158
2	od 1 ha do 2 ha	94
3	od 2 ha do 5 ha	57
4	od 5 ha do 7 ha	26
5	od 7 ha do 10 ha	34
6	od 10 ha do 15 ha	34
7	powyżej 15 ha	112
	RAZEM	**515**

Źródło: Dane Urzędu Gminy, stan na 31.10.2015r.

Gospodarka

Strefa gospodarcza nie jest rozwinięta na tym obszarze. Aby pobudzić rozwój gminy wskazane jest zdynamizowanie procesów alternatywnego zarabiania przez mieszkańców wsi, znalezienie inwestora strategicznego, dokonanie przedsięwzięć infrastrukturalnych, gospodarczych, społecznych. W gminie brakuje dużych jednostek gospodarczych, które mogłyby być motorem rozwoju. W okresie 10 lat transformacji nie pojawili się na terenie gminy znaczący inwestorzy zewnętrzni. Brakuje organizacji aktywnie wspierających przedsiębiorczość. Nie sięgają tu również z działalnością organizacje i instytucje mające swoje siedziby w Szczecinie bądź Koszalinie.

Według danych ewidencyjnych Urzędu Gminy Brzeżno na dzień 30.09.2015r**.** zarejestrowanych jest 69 aktywnych przedsiębiorstw. Dobrze rozwinięta jest również strefa handlu. Funkcjonuje w niej 9 sklepów spożywczych detalicznych oraz 1 punkt gastronomiczny. Funkcjonują tu również następujące działalności gospodarcze: piekarnia, usługi lekarskie, praktyka stomatologiczna, usługi leśne, usługi transportowe. Gospodarka w gminie Brzeżno opiera się głównie na rolnictwie.

Turystyka

Gmina Brzeżno mimo rolniczego charakteru posiada duże walory turystyczne. Do najważniejszych atutów należą walory środowiska przyrodniczego głównie dolina rzeki Rega i Stara Rega, jeziora, duża lesistość oraz cenne zabytki kulturowe.

W krajobrazie gminy dominuje krajobraz rolniczy, który charakteryzują pofałdowane pola urozmaicone zadrzewieniem śródpolnym. Do najcenniejszych pod względem krajobrazowym elementów gminy należy fragment „Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Drawskiego" o pow. 700 ha, w którym dominują lasy mieszane oraz bagienne. Zbiorowiska leśne to ok. 24% powierzchni gminy. Przeważająca ich część zlokalizowana jest w południowo – wschodniej części gminy. Oprócz lasów gmina posiada znaczne połacie gruntów rolnych, łąk, pastwisk, które sprzyjają występowaniu różnych gatunków zwierząt charakterystycznych dla nizinnych części kraju. Na terenie gminy znajduje się wiele jezior, które mogą stanowić atrakcje dla miłośników sportów wodnych i wędkarstwa.

Pomimo bogatych walorów gminy Brzeżno, infrastruktura turystyczna jest słabo wyposażona w bazę noclegową i żywieniową.

Trendy społeczne

Dzieci i młodzież, osoby bezrobotne, osoby starsze i niepełnosprawne, osoby żyjące w ubóstwie i uzależnieni od alkoholu stanowią grupę społeczną, która wymaga szczególnego wsparcia ze strony instytucji i organizacji pozarządowych. Dla zapewnienia im podstawowych potrzeb oraz prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, na terenie gminy Brzeżno działają następujące instytucje i organizacje pozarządowe, które zostały przedstawione na poniższym diagramie:

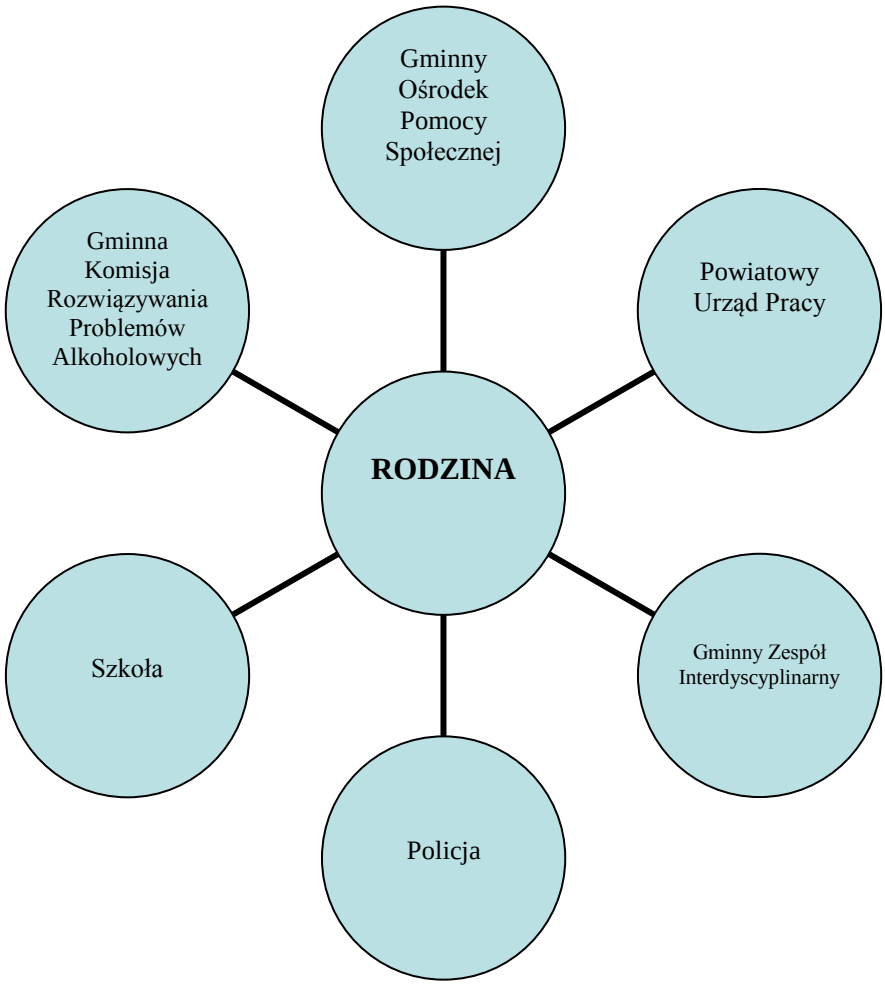

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych informacji z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie

Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, narkomanii, przemocy domowej, nikotynizmu, ale przede wszystkim zapobiegać, czyli: edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją trudną, konfliktową jak skutecznie bez używek rozładować napięcie i rodzącą się agresję.

Pomagać, to również wspierać młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne „podpieranie się" substancjami uzależniającymi. Uczyć umiejętności mówienia „nie" w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia.

Alkoholizm, narkomania czy nikotynizm to choroba, która rozwija się latami, niepostrzeżenie. Skutki uzależnień nie ograniczają się jedynie do ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego alkoholika, one dotykają wszystkie osoby, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionymi.

Rozdział II Diagnoza problemów społecznych Gminy Brzeżno

Identyfikacja problemów społecznych gminy Brzeżno jest jednym z najważniejszych elementów postępowania diagnostycznego, który określa zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym za pomocą, którego identyfikowano problemy społeczne gminy Brzeżno, były spotkania Zespołu ds. opracowania strategii oraz ankieta, którą rozdano podopiecznym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie.

Po analizie ankiet oraz po przeprowadzonych dyskusjach Zespołu, wyłonił się obraz najistotniejszych problemów społecznych gminy.

1. Kwestia mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy głównie stanowią własność prywatną. Gmina Brzeżno jest właścicielem 20 lokali mieszkalnych, w tym 4 lokali socjalnych. Lokale, które znajdują się w zasobach mieszkaniowych gmina nabyła od Agencji Nieruchomości Rolnej. W 2014 roku złożonych było 19 wniosków o mieszkanie socjalne.

2. Bezrobocie

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten jest spowodowany brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Bezrobocie w ujęciu podmiotowym rozpatrywane jest od strony osób dotkniętych tą klęską i oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość do jej podjęcia, dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy. To określenie zawiera odniesienie do społecznych aspektów bezrobocia i wskazuje, że jest ono istotnym problemem społecznym.

Skutki ekonomiczne i społeczne bezrobocia (zwłaszcza długotrwałego) to:

- pogorszenie sytuacji materialnej aż do ubóstwa włącznie,
- pogorszenie stanu zdrowia,
- pogorszenie relacji między członkami rodziny aż do jej rozkładu włącznie,
- wzrost zachowań patologicznych (przestępczość, agresja, alkoholizm).

Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itp., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna.

Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemy ochrony pracowników prze utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

W ramach przeciwdziałania bezrobociu do końca 2014 roku 23 bezrobotnych uczestniczyło w szkoleniach mających na celu podniesienie swoich kwalifikacji w ramach realizowanego w oparciu ośrodki unijne przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , 40 osób brało udział w pracach społecznie użytecznych, a 17 odbywało staże.

Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim tempie pojawiają się problemy finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Liczbę rodzin korzystających z pomocy finansowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia w latach 2012-2014 obrazuje poniższa tabela:

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia

Rok	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w rodzinach**
2012	159	662
2013	165	642
2014	171	671

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a bardzo często jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia.

Istnieje jeszcze jeden aspekt bezrobocia, który ma wpływ na funkcjonowanie rodziny. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży kończącej pewien etap edukacji niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczanie planów dalszego kształcenia, a co za tym idzie obniżanie aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwijania ich uzdolnień w drodze do dalszej nauki czy dodatkowych zajęć. Skutkiem bezrobocia może być także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci a zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja jest przejawem braku zaradności czy wręcz życiowego nieudacznictwa. Taka sytuacja powoduje zachwianie systemu wartości młodego pokolenia oraz obniżenie w hierarchii takich wartości jak: wykształcenie, uczciwa praca, szacunek do drugiego człowieka.

Gmina Brzeżno ściśle współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdwinie, który realizuje zadania nałożone ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2015 poz. 149 z późn. zm.) mające na celu łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizację zawodową bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy.

Bezrobocie jest rozumiane, jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej i oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się kłopoty finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają bezrobotnego poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie.

Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie gminy i w jej otoczeniu. Przy obecnym braku ofert pracy stałej dla wielu bezrobotnych zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych jest jedyną realną szansą na przetrwanie, chociaż na pewien czas trwania bezczynności zawodowej. Głównym miejscem pracy mieszkańców jest miasto powiatowe Świdwin. Nie występują widoczne ruchy na rynku pracy związane z powstawaniem nowych miejsc pracy. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na dzień 31.01.2015 roku wynosiła 275 w tym: kobiet 165, a z prawem do zasiłku 48 osób.

Problemy rynku pracy:

- Fizyczny brak miejsc pracy na terenie Gminy Brzeżno.
- Mała aktywność w samo zatrudnieniu i tworzeniu nowych miejsc pracy w obszarze pozarolniczej działalności gospodarczej.
- Istniejące zjawisko migracji w poszukiwaniu pracy.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Brzeżno w latach 2012-2014

2012		2013		2014	
ogółem	**kobiety**	**ogółem**	**kobiety**	**ogółem**	**kobiety**
268	149	318	179	252	147

Źródło: Opracowanie na podstawie danych uzyskanych z PUP w Świdwinie.

Analizując powyższy wykres liczba osób bezrobotnych w gminie Brzeżno zmniejsza się. Pomimo zmniejszenia bezrobocia nadal stanowi to problem wśród lokalnej społeczności.
Bezrobotni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji, zaawansowany wiek) dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres próbują zagłuszyć alkoholem lub nikotyną. Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilizacji bezpieczeństwa społecznego.
Cechą charakterystyczną osób bezrobotnych jest także niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji, które utrudniają znalezienie pracy. Poziom wykształcenia wpływa również na czas pozostawania bez pracy. Najszybciej znajdują pracę osoby z wyższym wykształceniem. Niskie lub nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy wykształcenie poważnie zmniejsza szanse na zatrudnienie. Osoby bezrobotne z uwagi na brak wystarczających środków finansów, bariery przestrzenne i instytucjonalne mają trudności ze zmianą lub uzupełnieniem swoich kwalifikacji.

Sprawami bezrobocia i przeciwdziałaniem temu zjawisku na terenie gminy Brzeżno zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie. Działania tej instytucji nie są jednak do końca skuteczne, ze względu na niewielki przyrost nowych miejsc pracy oraz brak firm realizujących formę zatrudniania socjalnego, która jest szczególnie korzystna w przypadku osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.
Analizując problem społeczny, jakim jest bezrobocie należy zwiększyć współpracę z PUP w Świdwinie, wspierać rodziny podczas poszukiwania pracy, zwiększyć aktywność

bezrobotnych w działaniach służących ich usamodzielnieniu oraz stworzyć punkt, w którym osoby bezrobotne mogłyby korzystać z porad, konsultacji w poszukiwaniu pracy.

3. Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce bądź grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowa potrzeba" poza wyżywieniem kryją się takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie,. zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, udział w życiu kulturalnym. Przyczyny ubóstwa bywają różne obserwując osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej można wyodrębnić następujące grupy: zdrowotne (długotrwała choroba, upośledzenie fizyczne lub umysłowe, choroby psychiczne, inwalidztwo, alkoholizm, narkomania), rodzinne (sieroctwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego), zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe lub klęski żywiołowe.

Liczbę osób i rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat obrazuje poniższa tabela.

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2012	256	996
2013	291	1063
2014	247	922

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom w przypadku występowania jednej z niżej wymienionych okoliczności, a których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza tzw. kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Forma pomocy pieniężnej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty netto 634 zł, zwanej kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej,
- osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty netto 514 zł, zwanej kryterium dochodowym na osobę w rodzinie,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej kryterium dochodowym rodziny.

Od 1 maja 2004r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeżnie realizuje zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, a od roku 2008 z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Prowadzi także postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych w celu odzyskania świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego. Założeniem ustawy o świadczeniach rodzinnych jest zbudowanie nowego, odrębnego od systemu pomocy społecznej, systemu poza ubezpieczeniowych świadczeń rodzinnych o charakterze obligatoryjnym. Określone w ustawie pieniężne świadczenia rodzinne mają na celu wspieranie rodziny w realizowaniu jej funkcji opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej w oparciu o kryterium dochodowe , których źródłem finansowania jest budżet państwa, a ich realizacja następuje poprzez uproszczona strukturę organizacyjną. Wprowadzona ustawa zwiększyła ilość uprawnionych do świadczeń jak i zakres różnych form pomocy. Osoby uprawnione do zasiłku rodzinnego mogą korzystać z różnego rodzaju dodatków. Są to dodatki z tytułu urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka i , kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.
Niezależnie od zasiłków rodzinnych i dodatków, osoby wychowujące dziecko niepełnosprawne mają uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego wraz z ubezpieczeniem emerytalno-rentowym.
Oto jak przedstawia się struktura wydatków na świadczenia rodzinne w latach 2012-2014:

Świadczenia rodzinne w latach 2012-2014

Rok	**Kwota wydatków**
2012	1.023.879
2013	1.054.789
2014	914.158

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS.

Poniżej prezentujemy dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie obrazujące liczbę osób i rodzin objętych świadczeniami z powodu ubóstwa.

Liczba osób i rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa:

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2012	71	270
2013	85	304
2014	195	745

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS.

Ubóstwo biorąc pod uwagę uwarunkowania statystyczne jest jedną najbardziej reprezentatywnych przyczyn wymagających wsparcia GOPS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeżnie udziela także pomocy z zakresie finansowania obiadów dla dzieci. w roku 2012 dożywianiem objęto 157 dzieci, w roku 2013 – 158, a w roku 2014 – 156.

Na terenie Gminy Brzeżno w latach 2012 – 2014 odnotowano 2 osoby bezdomne.

Ubóstwo powoduje znaczące ujemne skutki uboczne. Zmniejsza ono popyt na towary, a przez to chłonność rynku, co działa hamującą na rozwój gospodarczy. Uniemożliwia lub utrudnia korzystanie ludzi ubogich z istniejących szans zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia. Przyczynia się do wzrostu przestępczości. Sprzyja rozwojowi patologii społecznych, takich jak: narkomania, alkoholizm, bezdomność. Niedoskonałość systemów pomocy osobom i rodzinom ubogim może działać demoralizująco, zmniejszając motywację do zdobywania kwalifikacji zawodowych i do poszukiwania pracy.

4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rodzina jest grupą złożoną z osób połączonych stosunkiem małżeńskim, rodzicielskim żyjącą zwykle w jednym gospodarstwie domowym. Rodzina, która funkcjonuje w sposób umożliwiający swoim członkom stały rozwój, jest otwarta na kontakty z otoczeniem, relacje między członkami opierają się na szczerości i wzajemności a role i normy wyraźnie są określone i akceptowane przez poszczególnych członków uważana jest za rodzinę prawidłową. Zaburzenia w realizacji funkcji rodziny lub zanik niektórych funkcji można nazwać dysfunkcyjnością rodziny. W sytuacjach krańcowych dochodzi do pojawienia się patologii i rozpadu rodziny. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie wypełniać przypisanych im ról społecznych w zakresie wychowawczym, co odbija się negatywnie na przyszłości następnego pokolenia. Znaczna część podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. najczęściej

niezaradność rodziny w opiece i wychowywaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami jak: przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m.in. niedojrzałością emocjonalną, problemy we współżyciu z ludźmi, konflikty i trudności adaptacyjne, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, upośledzenie umysłowe jednego lub obojga rodziców, śmierć jednego lub obojga rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości, ucieczki z domów. Czynnikiem sprzyjającym pogłębianiu się niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin jest w wielu wypadkach bezrobocie i wynikające z niego ubóstwo. Liczbę rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych obrazuje poniższa tabela.

Liczba osób i rodzin objętych pomocą z powodu problemów opiekuńczo-wychowawczych

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2012	9	37
2013	13	55
2014	12	60

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS.

Istotnym problemem wymagającym szybkiego rozwiązania jest zapewnienie opieki dzieciom całkowicie jej pozbawionym. Dotychczasowy system opieki instytucjonalnej (placówki opiekuńczo- wychowawcze) nie sprawdza się. Pełnoletni wychowankowie nie radzą sobie w życiu dorosłym. Alternatywą dla tej formy opieki są rodzinne domy dziecka i zawodowe rodziny zastępcze. Wychowanie dziecka w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej daje dużo większe szanse na prawidłowy rozwój i jego lepszą przyszłość.

Pomocy osobom dotkniętym omawiana problematyką udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W Ośrodku rodziny mające problemy opiekuńczo-wychowawcze mają do dyspozycji pomoc w formie asystenta rodziny, który wspomaga rodziny w wypełnianiu ich funkcji. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności: opracowanie i realizacja planu pracy z rodzinom we współpracy z członkami rodziny i po konsultacji z pracownikiem socjalnym; udzielanie rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych

z dziećmi, wspieranie aktywności społecznej rodziny, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, prowadzenie indywidualnych konsultacji dla rodziców i dzieci, prowadzenie dokumentacji podejmowanej pracy z rodzinom. W roku 2013 z pomocy asystenta korzystało 7 rodzin a w 2014 roku - 8 rodzin z ternu Gminy Brzeżno. Pomoc ta świadczona jest nieodpłatnie dla rodzin, na wniosek pracownika socjalnego po aprobacie Kierownika GOPS.

5. Niepełnosprawność, długotrwała choroba, starość

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Powszechność tego zjawiska stawia przed państwem obowiązek podejmowania działań zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności oraz łagodzenia jej skutków. W Uchwale z dnia 1 sierpnia 1997r. Karta Praw osób Niepełnosprawnych (M.P. z 13.08.1997r. Nr 50 poz. 475) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia codzienne życie, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Prawa te wynikają z Konstytucji RP, powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ustawy kompetencyjne nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki w celu realizacji tych praw.

System opieki nad osoba niepełnosprawną umożliwić powinien rozpoznanie przyczyn niepełnosprawności, diagnozowanie wszystkich potrzeb, a następnie prowadzenie długofalowej i wielopłaszczyznowej terapii zmniejszającej skutki zaistniałej dysfunkcji zdrowotnej, w celu poprawy sprawności potrzebnej do w miarę samodzielnego i aktywnego życia. osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność.

Problemy osób niepełnosprawnych są złożone i koncentrują się głównie wokół czterech płaszczyzn:

- dostęp do powszechnych świadczeń zdrowotnych i rehabilitacji,
- dostosowanie dla ich potrzeb infrastruktury,

- dostęp do szkolnictwa,
- dostęp do rynku pracy.

W świetle statystyki prowadzonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej problem niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby plasuje się na pierwszej pozycji pod względem ilości rodzin korzystających ze świadczeń. Problem osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni trzech ostatnich lat obrazuje poniższa tabela:

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Niepełnosprawność	22	20	33	67	69	120
Długotrwała choroba	42	44	39	144	139	114

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS.

Rozwiązanie problemu osób niepełnosprawnych należy do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W ramach struktur starostwa funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Osobną kwestię stanowi opieka nad seniorami. Jednym z głównych problemów społecznych współczesnego świata jest starzenie się społeczeństwa. O procesie starzenia się można mówić wówczas, gdy udział ludności powyżej 65 roku życia przekracza 7% populacji.

Procesy demograficznego starzenia się nie można zahamować, ale można rozpocząć edukację mającą na celu uświadomienie nieodwracalności procesu starzenia się oraz wypełnić życie satysfakcjonującą aktywnością społeczną. Należy mieć na uwadze, że aktywność jest czynnikiem najskuteczniej hamującym starcze zniedołężnienie i zapewnia długo samodzielność. Starzenie się społeczeństwa ma tendencje wzrostowe, a zatem obliguje do ustawicznego modyfikowania i wzmacniana instrumentów polityki społecznej na szczeblu samorządowym.

Do zadań własnych gminy należy realizacja usług opiekuńczych. Zgodnie z zapisem art. 50 ustawy o pomocy społecznej usługi te należą się:

- osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona,

- osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zlecaną przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres przez jaki będą świadczone i miejsce świadczenia.

Usługi opiekuńcze świadczone są codziennie od poniedziałku do piątku w zakresie:

- pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- opieki higienicznej,
- zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Z tej formy pomocy skorzystało w 2012 roku - 6 osób, w 2013 roku. - 5 osób oraz 5 osób - 2014 roku.

Ponadto do zadań własnych gminy należy kierowanie do domów pomocy społeczne osób tego wymagających. Skierowanie do domów pomocy społecznej wydaje GOPS po uprzednim skompletowaniu dokumentów. Do domu pomocy mogą być kierowane osoby w podeszłym wieku lub z ustalonym stopniem niepełnosprawności, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku. Opłatę za pobyt w DPS ponosi mieszkaniec do wysokości 70 proc. jego dochodu, rodzina, w pierwszej kolejności mąż i zstępni oraz gmina, która skierowała osobę do DPS, w wysokości różnicy miedzy średnim miesięcznym kosztem utrzymania a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca i jego rodzinę. Zatem w świetle obowiązujących przepisów należy pokrywać pełny koszt utrzymania, z czego część pokrywa mieszkaniec domu ze swoich świadczeń emerytalno-rentowych, różnicę pokrywa rodzina, a w razie trudnej sytuacji rodziny – gmina. Z terenu Gminy Brzeżno przy odpłatności przez gminę z usług DPS-u w roku 2014r. skorzystały 4 osoby.

Działania na rzecz osób starszych są realizowane przez organizacje pozarządowe m.in. Związek Emerytów i Rencistów, który oprócz cyklicznych spotkań, organizuje też wycieczki czy zabawy.

6. Potrzeba ochrony macierzyństwa

Wśród klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie znajdują się kobiety w ciąży i wychowujące małe dzieci, które korzystając z pomocy w formie zasiłków okresowych i celowych. Obecnie kobiety, które i wychowują dzieci korzystają ze świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych. W Polsce jednym z istotnych element w polityce społecznej oraz gospodarczej jest prawo pracy. Aby pomóc kobiecie w ciąży powinno ono godzić życie rodzinne z pracą zawodową. Prawo pracy zasługuje na pozytywna ocenę przedstawiając kobiecie jej prawa jako pracownicy. Jednak, to co na popierze jest zapisane nie zawsze jest przestrzegane. Pracodawcy mimo rygorystycznych przepisów wciąż czują się bezkarni łamiąc prawo kobiet w ciąży. Kobieta by utrzymać pracę jest w stanie podpisać wszelkie zobowiązania. Jednocześnie czuja się ona bezsilna wobec takiej sytuacji, ponieważ musi dokonać wyboru albo praca albo dziecko. Zdarza się także, że ochrona trwałości zatrudnienia ze względu na ciążę i urodzenie dziecka, jaka przysługuje kobiecie w ciąży kończy się wraz z zakończeniem urlopu macierzyńskiego lub urlopu wychowawczego. Rolą pracownika socjalnego i innych osób działających na rzecz rodzin powinno być uświadamianie kobiet o ich prawach, zachęcanie ich do walczenia z nieuczciwymi pracodawcami oraz informowanie odpowiednich instytucji o łamaniu prawa.

Osobne miejsce w działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie zajmuje realizacja rządowego programu „Karta Dużej Rodziny" adresowanego do rodzin wielodzietnych. Rodzina wielodzietna to rodzina składająca się z trójki lub większej liczby dzieci. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny wymaga odpowiednich warunków, o które jest niełatwo, zwłaszcza w rodzinie wielodzietnej. Najważniejsza cechą rodziny jako grupy pierwotnej, jest więź uczuciowa łącząca jej członków i z całą pewnością w kochającej się rodzinie łatwiej znosi się trudności życia codziennego, do takiej rodziny wraca się z radością, mając przekonanie, że znajdzie się zrozumienie, oparcie, odprężenie, i odpoczynek. W trudnej sytuacji współczesnego życia rodzina powinna spełniać szczególną funkcję niwelowania wstrząsów. Powinna ona chronić dorastające pokolenie przed zbyt brutalnym zetknięciem z rzeczywistością, powinna być nosicielem kultury w środowisku, w którym żyje dziecko. Niestety wielodzietność rodzin sprawia, iż znajdują się one w znacznie trudniejszej sytuacji materialnej i społecznej niż rodziny małodzietne. Jak wynika z analizy materiałów Sejmowej Komisji ds. Rodzin, rodziny wielodzietne należą do najuboższej grupy ludności. Obecnie sytuacja bytowa tych rodzin jest bardzo trudna i z roku na rok ulega pogorszeniu. Wobec

braku konkretnej polityko prorodzinnej, a w szczególności dotyczącej rodzin wielodzietnych, odpowiedzialność i obowiązek niesienia pomocy tym rodzinom spada na gminy, Kościół i organizacje pozarządowe.

Rodziny wielodzietne ponoszą trud wychowania sporej części młodego pokolenia, lecz nie otrzymują w zamian od państwa oczekiwanego wsparcia, które rekompensowałoby ten wysiłek. Wsparcie to powinno być nie tylko prosta rekompensatą, ale poważną inwestycją społeczną w wychowanie dzieci i młodzieży. Mając na uwadze powyższe rząd opracował i wdrożył program Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny realizowany bezpośrednio przez samorządy gminne. Na jego podstawie rodziny mogą nabyć uprawnienia do Karty Dużej Rodziny. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i na jej podstawie rodziny mogą korzystać z uprawnień jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonego na stronie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Na terenie Gminy Brzeżno program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w którym od czerwca 2014 roku wydanych zostało 52 Karty Dużej Rodziny.

7. Przemoc w rodzinie

Przemoc domowa przez wiele lat nie była w Polsce nazywana po imieniu. Używaliśmy różnorakich określeń np.: awantury domowe, kłótnie rodzinne, nieporozumienia małżeńskie itp. Do dnia dzisiejszego funkcjonuje stereotyp nie wtrącania się w czyjeś „sprawy rodzinne". Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza praw i dobra osobiste powodujące cierpienia i szkody. Przemoc w rodzinie może mieć miejsce we wszystkich warunkach społecznych. Nie zależy od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, ani od kondycji materialnej domowników. Obserwuje się jednak, że w środowiskach o niższym statusie społecznym częściej spotykamy się z tzw. przemocą gorącą, przepełnioną wybuchami agresji, wściekłością, brutalnością, mającą bardzo gwałtowny przebieg. Policja interweniuje najczęściej w takich przypadkach. Natomiast w środowiskach o wysokim statusie społecznym częściej można spotkać się z tzw. przemocą chłodną, wyrafinowaną, nie pozostawiającą żadnych widocznych śladów.

Przemoc to krótko mówiąc, każe zachowanie, które poniża drugą osobę, narusza jej prawa o powoduje psychiczne lub fizyczne cierpienie.

Wyróżnić można kilka rodzajów przemocy:

- przemoc fizyczna- wszelkiego rodzaju działania z użyciem siły, których rezultatem są nieprzypadkowe urazy: kopanie, policzkowanie, duszenie obezwładnianie;

- przemoc psychiczna – działania prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, np.: wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie;

- przemoc ekonomiczna – działania prowadzące do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka;

- przemoc seksualna – wymuszanie różnego rodzaju zachować w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowanych praktyk seksualnych,

- zaniedbywanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Ze statystyk prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Świdwinie wynika, iż w latach 2013 i 2014 odnotowano łącznie 36 interwencji domowych w tym 17 dotyczyło przemocy domowej. Komenda Powiatowa Policji skierowała 17 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeżnie.

Gmina Brzeżno realizuje zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z opracowanym w roku 2014 Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie przyjętym Uchwałą Nr II/10/2014 Rady Gminy Brzeżno. Głównym, celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zapewnienie ochrony osobom doznającym przemocy o oddziaływanie na osoby stosujące przemoc. Realizacja celu głównego będzie możliwa poprzez realizację celów operacyjnych:

- wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc,
- podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie,
- zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W Gminie Brzeżno działa Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który składa się z przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie, przedstawiciela Policji, przedstawicieli Oświaty, przedstawiciela służby zdrowia, stowarzyszenia, GKRPA oraz kuratora sądowego.

Zespól Interdyscyplinarny odbył:

w 2012r. – 11 spotkań,
w 2013r. – 10 spotkań,
w 2014r. – 8 spotkań.

Wsparciem dla osób doznających przemocy jest organizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poradnictwo psychologiczne.

8. Alkoholizm i narkomania

Uzależnienie od alkoholu to choroba polegająca na utracie kontroli nad spożywaniem alkoholu, zmianie tolerancji na alkohol, występowaniu „ przymusu picia”, obecności objawów abstynencyjnych i podporządkowaniu całego życia alkoholowi. Choroba ta doprowadza do destrukcji życia alkoholika i jego rodziny. Alkoholizm jest negatywnym zjawiskiem, chorobą społeczną, która powoduje:

- szkody występujące u osób pijących,
- szkody występujące u członków rodzin alkoholowych,
- alkoholową dezorganizację środowiska pracy,
- naruszenie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe,
- wypadkowość i liczne urazy spowodowane nadużywaniem alkoholu.

Koszty alkoholizmu ponosi całe społeczeństwo. Składają się na to usługi świadczone na rzecz osób pijących alkohol, koszty związane z działaniami organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości podejmowanymi w celu ochrony innych osób przed szkodami spowodowanymi przez pijących, koszty ponoszone przez system ubezpieczeń społecznych, koszty ponoszone przez pracodawców w związku z absencją bądź spadkiem wydajności pracy osób pijących. z alkoholizmem wiąże się wiele tragedii rodzinnych, których nie można przełożyć na złotówki.

Poniższa tabela obrazuje ilość rodzin i osób żyjących z problemem alkoholowym, korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeżnie.

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną ze względu na problem alkoholowy

Rok	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w rodzinach**
2012	16	43
2013	13	33
2014	14	38

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS.

Osoby uzależnione i wyrządzające swoim piciem poważne szkody społeczne, a nie chcące dobrowolnie poddać się leczeniu odwykowemu powinny być zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu wszczęcia procedury sądowej zobowiązującej do leczenia. Do zadań Komisji, wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2007) należy w szczególności:

- inicjowanie, współpraca przy opracowaniu, opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy w sprawie liczby punktów sprzedaży oraz zasad ich usytuowania,

- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- prowadzenie rozmów z członkami rodzin osoby uzależnionej od alkoholu, zmierzających do podejmowania przez nich leczenia od współuzależnienia.

W roku 2014 Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie skierowała 7 osób do poradni Uzależnień, z 1 osobą przeprowadzono rozmowę ostrzegawczą, 2 osoby podjęły leczenie dobrowolnie w stacjonarnym Ośrodku Odwykowym. Na posiedzenia Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie stawia się ok. 50% osób wzywanych.
Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Brzeżno w ciągu ostatnich lat przedstawia się następująco:

Przeciwdziałanie alkoholizmowi w gminie Brzeżno

lata	Środki finansowe(zł)
2012	**29400,00**
2013	**28350,00**
2014	**31500,00**

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Corocznie uchwalany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Brzeżno.
Cele strategiczne Programu to:
- rozpoznawanie specyfiki problemów alkoholowych i narkomanii na ternie Gminy Brzeżno oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie ich rozwiązywania,
- zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień,
- zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują,
- promowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu i narkotyków.

Warunki niezbędne do osiągnięcia celów wymienionych powyżej to:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii wśród dzieci młodzieży,
- współpraca i wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień w rodzinach, - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz prawnej,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W ramach realizacji przedmiotowego Programu w roku 2014 na terenie gminy funkcjonują ogniska wychowawcze, które stanowią element pomocy rodzinom i odgrywają bardzo ważną rolę w procesie pomagania dzieciom, zwłaszcza z rodzin dysfunkcyjnych. Świetlice zapewniają dzieciom pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych.
W zakresie poradnictwa na terenie Gminy Brzeżno comiesięczne dyżury pełni psycholog, który przyjmuje interesantów w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zadaniem psychologa jest w szczególności:
- rozpoznawanie alkoholizmu, narkomanii,
- rozpoznawanie przemocy fizycznej i psychicznej, przemocy domowej związanej z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- motywowanie do podjęcia leczenia,
- rozmowy wspierające dla członków rodzin uzależnionych poprzez wsparcie emocjonalne i informacyjne.

Dokonując diagnozy problemów społecznych występujących na terenie Gminy Brzeżno skorzystano z pomocy wielu instytucji samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji działających w obszarze polityki społecznej. Oprócz analizy danych pochodzących z własnych opracowań skorzystano również z informacji Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy oraz innych instytucji.
Do sporządzenia diagnozy problemów społecznych gminy Brzeżno wykorzystano również badania ankietowe, zespół roboczy powołany do aktualizacji strategii w oparciu o wybrane kwestie społeczne przeprowadził analizę SWOT.
Przed przystąpieniem opracowywania strategii została rozprowadzona ankieta dotycząca zdiagnozowania problemów społecznych występujących na terenie gminy Brzeżno. Celem jej

było zbadanie opinii mieszkańców gminy na temat ich sytuacji, postrzegania problemów społecznych, potrzeb i relacji w gminie.

Ankietowani wskazali najistotniejsze problemy, na których powinna skupić się lokalna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeżno. Najwięcej wskazań uzyskały następujące kwestie społeczne:

l.p.	Problem społeczny	ilość wskazań
1	Pomoc rodzinom z problemami bezrobocia	**35**
2	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy	**30**
3	Wsparcie dla rodzin dysfunkcyjnych i problemowych	**27**
4	Pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień.	**23**
5	Kwestie dotyczące osób starszych i niepełnosprawnych	**20**
6	Pomoc rodzinom z problemami ubóstwo	**25**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Po zebraniu wszystkich danych, biorąc pod uwagę wnioski z przeprowadzonej ankiety oraz zidentyfikowane problemy przez mieszkańców gminy, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna skupić się na rozwiązywaniu następujących problemów społecznych:

I. **Bezrobocie –** istnienie bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizacje celów osobistych i zawodowych. Należy zwiększyć współpracę z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów bezrobocia.
II. **Alkoholizm i narkomania - p**roblem alkoholowy według mieszkańców jest coraz bardziej widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym. Prowadzi on najczęściej do rozwodów, patologii i przemocy w rodzinie. Alkoholizm i narkomania coraz bardziej dotyka młodzież jest to coraz bardziej odczuwalny problem. Brak profesjonalnego wsparcia i wiary w sukces prowadzi do zwiększającej się agresji i wandalizmu, jak również poczucia bezradności w rozwiązywaniu własnych problemów, braku świadomość, że może być lepiej.
III. **Przemoc w rodzinie** - przemoc w rodzinie jest dysfunkcją mającą swe źródło w uzależnieniach. Jej ofiarami są kobiety, dzieci, osoby starsze, chore lub niepełnosprawne, rzadziej mężczyźni. Nie jest to zjawisko nowe, lecz dopiero od pewnego czasu przestało być kwestią prywatną rodziny. Zjawisko przemocy w rodzinach istnieje niezależnie od kultury, poziomu wykształcenia, statusu materialnego. Należy zwiększyć

dostępność do punktów wsparcia dla osób dotkniętych przemocą oraz niwelować znieczulice społeczną w stosunku do tego problemu.

IV. **Rodziny dysfunkcyjne i problemowe -** Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest problemem, który koncentruje się wokół rodziny. Dotyczy on trudności w radzeniu sobie z wychowaniem i opieką nad własnymi dziećmi, czemu towarzyszą ponadto inne problemy, tj. uzależnienie, przemoc w rodzinie, niedojrzałość emocjonalna, problemy w pełnieniu ról małżeńskich i rodzicielskich, dysfunkcje rodziny (rodzina patologiczna), to wszystko rzutuje na prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży. To rodzina powinna zapewnić swoim członkom oparcie i pomoc. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, a szczególności powinno się skupić nad zorganizowaniem czasu wolnego dla dzieci, rozbudowaniem infrastruktury z przeznaczeniem na zorganizowanie czasu wolnego dla dzieci (budowa Gminnego Ośrodka Kultury, zagospodarowanie plaż na jeziorami oraz modernizację świetlic gminnych)

V. **Ubóstwo –** Jest jednym z najbardziej znaczących składników warunkujących patologię życia społecznego. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokajania potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Jest zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, co gorsze- obecnie obserwuje się szereg zmian, które ciągle je pogłębiają i poszerzają. Należy zwiększyć współpracę z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów Ubóstwa.

VI. **Niepełnosprawność i starość –** Starzenie się społeczeństwa oraz niepełnosprawność wywołują różnorodne problemy. Coraz więcej ludzi niepełnosprawnych oraz w starszym wieku wymaga specjalistycznej pomocy i pielęgnacji, rehabilitacji, aktywizacji i wsparcia duchowego. Dlatego należy stworzyć warunki zapewniające tym osobom wysokiej jakości życie, m.in. poprzez identyfikacje ich potrzeb oraz umożliwienie udziału w życiu społeczności lokalnej.

Część II Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Wprowadzenie

Wszystkie działania podejmowane w ramach lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych powinny spełniać następujące przesłanki:

1. Zapewnienie warunków do partnerskiej współpracy instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi.
2. Preferowanie rozwiązań systemowych i interdyscyplinarnych, pozwalających na kompleksowe działania.
3. Preferowanie działań opartych o realizację konstytucyjnej zasady pomocniczości.
4. Preferowanie programów zmierzających do aktywizacji społecznej mieszkańców i sprzyjających ich samoorganizowaniu się.
5. Organizowanie działań w oparciu o profesjonalnie wykształconych pracowników służb społecznych.
6. Preferowanie rozwiązań środowiskowych przed instytucjonalnymi.
7. Preferowanie długofalowych działań opartych na pracy socjalnej przed doraźnymi rozwiązaniami finansowymi.
8. Organizowanie działań w formie projektów nakierowanych na zaspokajanie konkretnej potrzeby lub potrzeb konkretnej grupy mieszkańców.

Realizacja strategii powinna przebiegać poprzez tworzenie i wdrażanie konkretnych programów działania i projektów socjalnych zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działań w oparciu o założone wskaźniki

Rozdział I. Wizja przyszłości i cel nadrzędny (misja) Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Wizja nie jest terminem jednoznacznym. W teorii i praktyce kierowania wizja definiowana jest jako „pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania". Wizja powinna być sformułowana w sposób jasny i czytelny dla przeciętnego mieszkańca. Należy mieć na uwadze, że treść wizji nie powinna być zbiorem nierealnych życzeń. Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcielibyśmy osiągnąć za dziewięć lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, dokąd zmierzamy, jakie chcemy osiągnąć cele. W

Strategii Rozwoju Gminy jak również Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeżno wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Brzeżno w 2025 roku to przyjazne, bezpieczne i atrakcyjne, zasobne miejsce życia, pracy, działalności i wypoczynku wszystkich mieszkańców.

Misja to nadrzędny cel przedsięwzięcia – cel, który motywuje ludzi zaangażowanych w przedsięwzięcie i jednoczy grupy. Niezależnie od momentu, w którym nastąpi sformułowanie misji, proces jej określania sprowadza się w zasadzie do odpowiedzi na kilka fundamentalnych pytań: po co istnieje gmina, dla kogo istnieje, co chcemy zrobić, kto jest naszym klientem, jakie są jego potrzeby, co chcemy mu zaoferować, dokąd zmierzamy? W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeżno misję sformułowano w następujący sposób:

Polityka społeczna prowadzona przez samorząd lokalny gminy Brzeżno zapewnia mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa, kompleksową opiekę nad rodziną, wspomaga najsłabszych, służy rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społeczności .

Rozdział II Pozycje Strategiczne Gminy Brzeżno. Analiza SWOT

Gmina Brzeżno ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych kształtujących się w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz częściej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategicznym. przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **wewnętrzne pozytywne - mocne strony**
- **wewnętrzne negatywne - słabe strony**
- **zewnętrzne pozytywne - szanse**
- **zewnętrzne negatywne - zagrożenia**

Mocne strony – to obszary, gdzie obecne działania i stosowane metody oceniamy jako skuteczne wobec aktualnych i przyszłych potrzeb. To zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Słabe strony – to obszary występowania słabości w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb oraz przeszkód w wykorzystywaniu szans. To zjawisko ograniczające możliwości rozwoju, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Szanse – to obszary, które mogą wspierać nasze przewidywane działania i mają korzystny wpływ na rozwój gminy. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Zagrożenia – to obszary, które będą miały niekorzystny wpływ na rozwój gminy i na przewidywane działania. To zjawisko negatywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia, które należy pokonać. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej. W toku dyskusji zespołu zadaniowego opracowującego niniejszą strategię dokonano analizy SWOT zamieszczonych poniżej obszarów.

BEZROBOCIE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
– wzrost wykształcenia, jako wartości – podnoszenie kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne – działalność Powiatowego Urzędu Pracy – funkcjonowanie systemu umożliwiającego odbywanie stażu w zakładach pracy – możliwość wykonywania prac społecznie użytecznych – rozwinięta sieć usług PUP, znaczna liczba realizowanych programów na rzecz osób bezrobotnych (w tym finansowanych ze środków unijnych)	– wysoka stopa bezrobocia długotrwałego zarówno wśród mężczyzn i kobiet – występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia – brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych – niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych – apatia i bierność osób bezrobotnych – brak miejsc pracy – emigracja mieszkańców gminy do innych krajów

SZANSE	ZAGROŻENIA
– wzrost dostępności do szkół ponad gimnazjalnych – współpraca władz lokalnych z PUP – stworzenie warunków dla inwestorów zewnętrznych – wdrażanie programów przeciwdziałania bezrobociu dla podopiecznych GOPS, – możliwość rozwoju agroturystyki,	– załamanie koniunktury na rynku handlu i usług, – niepewna sytuacja gospodarcza kraju i państw Unii Europejskiej (globalny kryzys gospodarczy, mający wpływ na kondycję ekonomiczną, sytuację przedsiębiorców, zakładów pracy) – wysokie koszty pracy, – sezonowość rynku pracy – istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia – narastanie zjawiska wyuczonej bezradności

UBÓSTWO	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
- skonsolidowana działalność GOPS (dobra znajomość środowiska, przygotowany personel), - sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (świadczenia rodzinne, świadczenia pomocy społecznej, dodatki mieszkaniowe o energetyczne); - realizacja przez GOPS programów aktywizacji zawodowej w ramach grantów unijnych; - dobra baza lokalowa GOPS, - funkcjonowanie programu na rzecz dożywiania osób słabo sytuowanych w szczególności dzieci,	- obciążone stanowiska pracy w GOPS, - dużo dokumentacji, a za mało czasu na pracę socjalną, - zmieniające się przepisy prawne; - brak chęci do zmiany trudnej sytuacji rodzinnej - powierzanie coraz to nowych zadań gminom w zakresie pomocy społecznej
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
- pozyskiwanie środków na zatrudnienie socjalne z funduszy UE, - działalność organizacji pozarządowych n rzecz przeciwdziałania ubóstwu, - udział pracowników socjalnych w szkoleniach - praca w oparciu o kontrakty socjalne; - wzrost świadomości sytuacji prawnej wśród społeczeństwa; - poprawa świadomości przedstawicieli organizacji pozarządowych o możliwościach pozyskiwania środków pomocowych;	- powiększanie się dysfunkcji rodzinnych; - powierzanie coraz to nowych zadań gminom bez odpowiednich środków na ich realizację; - zubożenie społeczeństwa; - dalsze ograniczenie środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej - niestabilność prawa, zmiany przepisów - brak programu motywującego do dalszego rozwoju i kształcenia umiejętności - patologizacja społeczeństwa (uzależnienia); - brak możliwości opieki ze strony rodziny nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi;

RODZINY DYSFUNKCYJNE I PROBLEMOWE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
– funkcjonowanie PCPR – systematyczna realizacja programu dożywiania dzieci z rodzin najuboższych – praca pedagogów w placówkach oświatowych – funkcjonowanie programów profilaktycznych w szkołach – aktywna praca na rzecz pomocy dzieci i młodzieży – świetlice środowiskowe – działanie jednostek samorządowych na rzecz wspierania rodziny – wzrost roli rodziny i jej znaczące miejsce w społeczeństwie – zaradność, pracowitość o przedsiębiorczość mieszkańców gminy – pomoc świadczona przez GOPS, w tym praca asystenta rodziny na rzecz podopiecznych – praca Sadu Rejonowego w tym Wydziału Rodzinnego i Nieletnich oraz kuratorów sądowych – aktywne zainteresowanie problemami rodzin władz samorządowych – funkcjonowanie ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny	– niewielka ilość osób zainteresowanych opieką nad dziećmi w ramach rodzin zastępczych, – brak pogotowia opiekuńczego – niewystarczająco rozwinięty system pomocy rodzinom z uwagi na ograniczone środki finansowe – brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym – bezrobocie – ubóstwo rodzin – bezradność i bierność społeczeństwa w rozwiązywaniu własnych problemów – nieprawidłowe relacje wewnątrz rodzinne
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych – rozwój infrastruktury środowiskowej odpowiadającej potrzebom rodzin – doskonalenie zawodowe dla kadry pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną – kształtowanie właściwego wizerunku rodziny – rozwijanie systemu zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szczególnie gimnazjalnej – stosowanie aktywizujących metod pracy socjalnej – rosnąca świadomość społeczna – pozyskiwanie środków z zewnątrz na programy wspierające rodzinę	– wzrost dysfunkcji rodziny – niewydolność systemu lokalnego wsparcia rodziny – wzrost przestępczości wśród dzieci i młodzieży – wzrost agresji wśród młodzieży – występowanie zagrożenia funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo – uzależnienie od pomocy społecznej – bierność klientów pomocy społecznej, zjawisko „dziedziczenia biedy” – deficyty w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach dzieci-rodzice, rodzice – dzieci – coraz większy brak opieki zapracowanych rodziców nad dziećmi, brak zainteresowania tym, co dzieci robią, degradacja relacji rodzinnych

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I STAROŚĆ	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
- pomoc udzielana przez GOPS i PCPR - dobra znajomość środowiska - życzliwość sąsiedzka, pomoc w potrzebie - świadczenie usług opiekuńczych przez GOPS	- zbyt wąska oferta kształcenia zawodowego dla osób niepełnosprawnych - duża liczba osób niepełnosprawnych i starszych korzystających z pomocy społecznej - mała oferta pracy dla osób niepełnosprawnych - starzenie się społeczeństwa - pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
- współpraca z organizacjami pozarządowymi - systematyczna likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych - aplikowanie o fundusze pomocowe na realizację programów szczególnie ze środków unijnych - rozwój usług na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	- powiększanie się dysfunkcji rodzinnych - ograniczenie środków PEFRON na wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych - brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych - starzenie się społeczeństwa - wzrost liczby osób niepełnosprawnych - uzależnianie się od pomocy społecznej - stosunkowo niski poziom świadomości społeczeństwa o sytuacji osób niepełnosprawnych i starszych, istnienie stereotypów i uprzedzeń - relatywnie niskie w stosunku do kosztów życia świadczenia emerytalno-rentowe

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
– interwencje Policji zakończone wypełnieniem „Niebieskiej Karty” – prowadzenie dyżurów psychologa – funkcjonowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy – działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – działanie świetlic środowiskowych – współpraca z Komendą Powiatową Policji,	– stosunkowa mała liczba wyroków skazujących sprawców przemocy domowej w stosunku do ilości prowadzonych postępowań – wycofywanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa przez osoby doznające przemocy domowej – niewystarczające wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących przepisów prawnych (np. zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy, nakaz opuszczenie lokalu, zakaz zbliżania się do ofiary) – przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy w rodzinie (mity i stereotypy) – brak konsekwentnych i zdecydowanych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej

	– brak ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie – brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– powstanie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego – większe uświadomienie społeczne w zakresie poszukiwanie pomocy – zwiększenie dostępności informacji o zjawisku przemocy poprzez druk broszur, Internet – budowanie świadomości społecznej dotyczącej potencjalnych zagrożeń, och skutków i sposobów postępowania – pomoc socjalna i finansowa dla rodzin w kryzysie – pozyskiwanie środków zewnętrznych na przeciwdziałanie przemocy	– powiększanie się dysfunkcji rodzin – wzrost ilości osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych – ukrywanie problemu przemocy – wzrost agresywnych zachowań dzieci i młodzieży – funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie – bierność klientów pomocy społecznej – brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinie – brak dostatecznych środków finansowych

PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIU OD ALKOHOLU I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
– duże zrozumienie władz gminy i wspieranie działań na rzecz problemów uzależnień – kompleksowa realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii – działalność komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – prawidłowe wykorzystywanie środków finansowych pochodzące z zezwoleń – racjonalne dysponowanie środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych – działanie placówek wsparcia dziennego – współpraca z organizacjami NGO	– przyzwolenie społeczne, mity i stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie – brak lecznictwa odwykowego dla osób z uzależnieniem – brak kadry do pracy z osobami uzależnionymi – bezradność osób rodzin uzależnionych od alkoholu – procedura sądowa w stosunku do osób nadużywających alkoholu – coraz większa popularność narkotyków wśród młodych ludzi – pojawienie się substancji psychotropowych jak np. dopalaczy – wzrost zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– traktowanie uzależnienia jako problem społeczny – wykorzystanie systemu informacji do działań przeciw uzależnieniom – zacieśnienie współpracy pomiędzy gminnymi i powiatowymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom – wspólna praca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom – doskonalenie realizatorów gminnego programu poprzez udział i organizację szkoleń – istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej	– powiększanie się dysfunkcji rodzin – wzrost przypadków uzależnienia od alkoholu – liberalizacja przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – wzrost liczby osób kierujących pojazdami mechanicznymi pod wpływem alkoholu – wzrost konsumpcji alkoholu przez dzieci i młodzież – społeczne przyzwolenie dorosłych na przebywanie dzieci i młodzieży na imprezach dla dorosłych i do późnych godzin nocnych – łatwy dostęp do alkoholu

pomoc – inicjowanie mody na zdrowy tryb życia bez używek – poszerzanie gamy zajęć sportowo-rekreacyjnych	– utrata pracy spowodowana nadużywaniem alkoholu – utrata zdrowia na skutek nadużywania alkoholu – niewydolność wymiaru sprawiedliwości dotycząca wydłużonych procedur sądowych i przewlekłości postępowań w rozpatrywaniu spraw nieletnich

Rozdział III. Główne cele strategii, cele szczegółowe i ich realizacja

1. Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia

1.1 Cel strategiczny: wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie psychospołecznych skutków bezrobocia.

1.2 Cele operacyjne:

1. Usamodzielnianie bezrobotnych poprzez ułatwienie im podjęcia zatrudnienia.
2. Stwarzanie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół.
3. Aktywizacja bezrobotnych zmierzająca do polepszenia ich pozycji na rynku pracy.
4. Ograniczanie negatywnych konsekwencji bezrobocia, w tym szczególnie bezrobocia długotrwałego

Lp.	Zadania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Podmiot odpowiedzialny
1	Współpraca z pracodawcami zmierzająca do zapewnienia miejsc pracy osobom długotrwale bezrobotnym	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy pracodawcy
2	Nawiązanie stałej współpracy z PUP Świdwin w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy oraz w zakresie pośrednictwa pracy i doskonaleni zawodowego	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Stworzenie i wdrożenie gminnego programu zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych będących podopiecznymi GOPS przy pracach społecznie użytecznych	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy
4	Organizacja robót publicznych i prac interwencyjnych dla długotrwale bezrobotnych klientów pomocy społecznej mająca na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy partnerzy: PUP

5	Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Stwarzanie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów, umożliwienie odbywania stażu	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy partnerzy: PUP
7	Prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych w zakresie zdobycia nowych kwalifikacji, a także umiejętności poszukiwania pracodawcy (nauka autoprezentacji, pisania CV, obsługi komputera, wykorzystywanie w poszukiwaniu pracy technik informatycznych i in.)	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy partnerzy: PUP
8	Podejmowanie działań w celu mobilizowania podopiecznych GOPS do poszukiwania zatrudnienia (zawieranie kontraktu socjalnego określającego zasady współpracy, cele do których należy zmierzać, uwzględnianie przed przyznaniem pomocy zaangażowania bezrobotnego w poszukiwaniu pracy; proponowanie prac interwencyjnych oferowanych przez PUP dla najbardziej aktywnych podopiecznych	2016-2025	bez nakładów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy
9	Podejmowanie działań w celu redukowania psychospołecznych skutków bezrobocia, ochrona dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców (pomoc w zakresie: wyposażenia szkolnego, posiłku w szkole, możliwości korzystania z oferty programów profilaktyczno-wychowawczych, korzystania z oferty wypoczynku okresie przerw w nauce)	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy
10	Prowadzenie systematycznej pracy socjalnej, której celem jest kształtowanie postaw odpowiedzialności za swój los oraz umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego; doskonalenie i dokształcanie w tym celu pracowników socjalnych pracujących z osobami bezrobotnymi	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

2. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa.

2.1 Cel strategiczny: Profesjonalizacja działalności sytemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i łagodzeniu jego skutków

2.2 Cele operacyjne:

1).Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości.

2) Zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;

3) Zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

4) Doprowadzanie w miarę możliwości do usamodzielniania osób i rodzin dysfunkcyjnych oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

5) Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi.

1	Świadczenie pomocy finansowej lub w naturze przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów poprzez udział w projektach	2016-2025	budżet gminy źródła zewnętrzne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Działania edukacyjne dla osób objętych pomocą społeczną ułatwiające wychodzenie ze stanu ubóstwa, bezdomności oraz zapobiegające „dziedziczeniu biedy”	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Zapewnienie osobom potrzebującym pomocy rzeczowej (odzież, meble, sprzęt AGD, zabawki pochodzące z darowizn) udzielanie zasiłków celowych na zakup odzieży, przyborów szkolnych; zapewnienie gorących posiłków	2016-2025	budżet gminy budżet państwa darowizny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej partnerzy: organizacje pozarządowe
5	Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu; szkolenie i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych zapewniające udzielanie fachowej i kompetentnej pomocy jednostkom i rodzinom	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (doradztwo, dofinansowanie)	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

7	Tworzenie warunków do ścisłej współpracy - na szczeblu poszczególnych rejonów – pracowników socjalnych z kuratorami sądowymi, policją i innymi podmiotami; organizacja wspólnych spotkań	2016-2025	bez nakładów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej partnerzy: kuratorzy, policja
8	Szkolenia pracowników socjalnych wspólnie z innymi podmiotami: policją, strażą miejską, kuratorami sądowymi, Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi w celu poprawy jakości pracy, informowania się o planowanych kierunkach działania i ich wspólnej realizacji	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy partnerzy: sąd, policja, PUP
9	Prowadzenie działań przeciw „wypaleniu zawodowemu" pracowników GOPS	2016-2025	budżet gminy źródła zewnętrzne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10	Doskonalenie kadry pomocy społecznej, w tym specjalistycznej, oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz w zawodzie pracownika socjalnego	2016-2025	budżet gminy źródła zewnętrzne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
11	Organizacja szkoleń specjalistycznych dla pracowników socjalnych w zakresie pracy z grupami klientów pomocy społecznej dotkniętymi dysfunkcjami takimi jak: bezrobocie, alkoholizm, narkomania, bezdomność, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie i in.	2016-2025	budżet gminy źródła zewnętrzne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
12	Budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej wśród mieszkańców Gminy	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

3. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

3.1 Cel strategiczny: Kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem. Wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodzinne.

3.2 Cele operacyjne:

1. Rozwijanie form kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie, uwzględniającego działania środowiskowe i instytucjonalne (począwszy od wsparcia dla rodziny, przez działania socjalizacyjne, opiekuńcze i korekcyjne, na resocjalizacyjnych skończywszy).
2. Pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające by lepiej radziły sobie z trudną sytuacją rodzinną, ograniczając działania nastawione na izolacje fizyczną i psychiczną dziecka od środowiska rodzinnego.
3. Udzielanie wsparcia rodzinom wielodzietnym.

Lp.	Zadania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Podmiot odpowiedzialny
1	Świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży, wzmacnianie roli rodziny oraz zwiększanie roli placówek wychowania szkolnego	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Rozwijanie form systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej partnerzy: PCPR
3	Wspieranie rodzin w realizacji swoich funkcji, w przypadku rodzin dysfunkcyjnych pomoc w zapewnieniu dzieciom rodzin zastępczych	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej partnerzy: PCPR
4	Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością) oraz osobom samotnie wychowujących dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej i mediacji i innych usług	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej partnerzy: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, PCPR
6	Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS i placówek oświatowych, asystentów rodziny.	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Wspieranie systemu zajęć profilaktyczno-wychowawczych działających przy szkole podstawowej i gimnazjum	2016-2025	budżet gminy	UG, partnerzy: ZSP Brzeżno
8	Prowadzenie działań mających na celu wyspecjalizowanie pracowników socjalnych GOPS w zakresie rozwiązywania problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi; pomoc konsultantów: pedagoga, psychologa, prawnika.	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
9	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania dzieci z rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz udzielanie pomocy rzeczowej	2016-2025	budżet gminy budżet państwa darowizny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10	Wspieranie funduszu stypendialnego umożliwiającego pomoc rodzinom najuboższym w wykształceniu dzieci i młodzieży na poziomie podstawowym i gimnazjalnym	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy

11	Finansowanie i dofinansowanie organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy
12	Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez realizację ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny	2016-2025	budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

4. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem niepełnosprawności i starości.

4.1.1 Cel strategiczny: Ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób niepełnosprawnych i starszych. Stworzenie warunków do uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności.

4.2 Cele operacyjne:

1. Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej
2. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych.
3. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
4. Przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci.
5. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.
6. Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym i w podeszłym wieku.

Lp.	Zadania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Podmiot odpowiedzialny
1	Tworzenie wspólnej platformy działania z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w celu koordynacji działań, dotowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Urząd Gminy partnerzy: organizacje pozarządowe
2	Przeszkolenie pracowników socjalnych GOPS w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych (niepełnosprawność fizyczna, psychiczna, intelektualna, aktualne przepisy, programy wspierające osoby niepełnosprawne, nowoczesne metody pracy, sprzęt rehabilitacyjny)	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej partnerzy: PCPR
3	Utworzenie wolontariatu socjalnego, którego zadaniem będzie udzielanie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych oraz pomoc	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

	stanowiąca uzupełnienie usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych i przewlekle chorych			
4	Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnych w zakresie zapewnienia sprzętu ortopedycznego	2016-2025	budżet gminy budżet państwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Partnerzy: PCPR

5. Pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie

5.1 Cel strategiczny: Stworzenie kompleksowego systemu pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej dla osób dotkniętych przemocą domową.

5.2 Cele operacyjne:

1. Zintegrowanie działań wszystkich instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Brzeżno w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom jako szczególnej grupie ofiar przemocy domowej.
4. Zwiększanie świadomości społecznej do pomagania ofiarom przemocy domowej poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Podmiot odpowiedzialny
1	Realizacja zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy	2016-2025	budżet gminy źródła zewnętrzne	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, partnerzy: PCPR sąd, ZSP , szkoła

2	Rozwijanie form pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3	Udzielanie pomocy psychologicznej	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy
4	Udzielanie pomocy prawnej rodzinom uzależnionym od alkoholu a w szczególności dla ofiar przemocy w rodzinie - zatrudnienie prawnika udzielającego porad w zakresie prawa rodzinnego	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5	Współpraca z Komendą Powiatową Policji, służbami administracyjnymi, wymiarem sprawiedliwości wobec sprawców przemocy w rodzinie w celu zwiększenia szybkości i skuteczności oddziaływania szczególnie w przypadku przemocy wobec dzieci	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy, policja, sąd, kuratorzy sądowi
6	Realizacja zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej przez OPS w oparciu o środki zewnętrzne	2016-2025	budżet gminy źródła zewnętrzne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Opracowanie i dystrybucja ulotki, plakatu zawierających telefony i adresy instytucji świadczących pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie; uruchomienie zakładki na gminnej stronie internetowej	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Udział w lokalnych i ponad lokalnych kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016-2025	budżet gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy,
9	Poprawa świadomości mieszkańców o problemie przemocy domowej; współpraca z lokalnymi mediami w zakresie informowania o działalności lokalnej koalicji przeciwdziałania przemocy domowej	2016-2025	bez nakładów	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10	Wdrożenie systemu „Niebieskich Kart" w pracy Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Profilaktyki	2016-2025	bez nakładów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policja

6. Pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem uzależnień

6.1 Cel strategiczny: Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

6.2 Cele operacyjne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkomanii.
2. Zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Ulepszenie sposobów niezbędnych do radzenia sobie już z istniejącymi problemami.
4. Zwiększanie dostępności i skuteczności terapii dla uzależnionych i ich rodzi

Lp.	Zadania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Podmiot odpowiedzialny
1	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Informowanie społeczności o możliwości uzyskania pomocy w zakresie leczenia choroby alkoholowej i uzależnienia od narkotyków- wykonanie wizytówek i ogłoszeń.	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy, szkoła
3	Opłacenie kosztów lekarzy biegłych /psychiatra i psycholog/ orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (na badania do lekarzy biegłych kieruje G.K.R.P.A	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy
4	Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy dla różnych grup zawodowych na temat choroby alkoholowej, sposobów jej leczenia i innych uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6	Możliwość korzystania z porad psychologa przez osoby współuzależnione i ofiary przemocy	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
7	Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej i alkoholizmu na bazie istniejących przy Szkołach Podstawowych i Gimnazjach świetlic opiekuńczo-wychowawczych i środowiskowych	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
8	Opłacenie kosztów lekarzy biegłych /psychiatra i psycholog /psychiatra i psycholog/ orzekających w przedmiocie	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy

	uzależnienia od alkoholu (na badania do lekarzy biegłych kieruje G.K.R.P.A i N.			
9	Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy dla różnych grup zawodowych na temat choroby alkoholowej, sposobów jej leczenia i innych uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
10	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
11	Możliwość korzystania z porad psychologa przez osoby współuzależnione i ofiary przemocy	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
12	Udzielanie pomocy prawnej rodzinom uzależnionym od alkoholu, oraz dla ofiar przemocy w rodzinie.	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
13	Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej i alkoholizmu na bazie istniejących świetlic opiekuńczo-wychowawczych i środowiskowych	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
14	Szkolenie dla nauczycieli prowadzących świetlice opiekuńczo – wychowawcze, członków Komisji, policjantów, pracowników socjalnych	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
15	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szkoła
16	Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego (kolonie i półkolonie) dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, dofinansowanie wycieczek profilaktycznych.	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
17	Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń przez przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i uchwałą Rady Gminy	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
18	Systematyczna kontrola punktów handlowych i gastronomicznych sprzedających i podających napoje alkoholowe w szczególności kontrola zakazu sprzedawania alkoholu osobom nieletnim i	2016-2025	budżet gminy	Urząd Gminy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

	nietrzeźwym oraz reklamy alkoholu - wszystkie placówki handlowe i gastronomiczne.			szkoła

Rozdział IV. Wdrażanie strategii, system aktualizacji i jej monitoring oraz ramy finansowe

Organizacja systemu polityki społecznej gminy Brzeżno jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania stanowią kontynuację istniejącego i rozbudowanego systemu wsparcia lub tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowatorskie rozwiązania. Z pewnością strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można jeszcze uwzględnić w dokumencie. Wybrano te najpilniejsze i najważniejsze, kierując się wynikami ankiet rozesłanych do organizacji i instytucji działających w sferze szeroko rozumianej polityki społecznej. Cele strategiczne i operacyjne zawarte w niniejszej strategii sformułowano w oparciu o analizę: systemu pomocy społecznej, lokalnego rynku pracy oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnieniom. Należy też podkreślić, iż cele te zostały sformułowane na poziomie dużej ogólności. W ramach prac nad opracowywaniem strategii ustalono bowiem, że jej przedmiot z racji swojej specyfiki wymusza pewne uproszczenia opisowe. Wynika to z jednej strony z meritum dokumentu, które stanowi szeroko pojęta polityka społeczna ze swoją różnorodnością i złożonością. Z drugiej zaś strony takie zapisy pozwalają na włączenie wielu interesujących inicjatyw, które zostaną realizowane w formie szczegółowych projektów. Należy podkreślić, że strategia ma przede wszystkim wskazać na pewne kierunki działania w sferze polityki społecznej, które mają służyć misji, która brzmi:

Polityka społeczna prowadzona przez samorząd lokalny gminy Brzeżno zapewnia naszym mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa, kompleksową opiekę nad rodziną, wspomaga najsłabszych, służy rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej.

Strategia zatem odpowiada na pytanie w jaki sposób wykorzystując pewne zasoby materialne i personalne, różne podmioty życia społecznego mogą wspólnie zrealizować cel nadrzędny strategii. W takim rozumieniu na strategię należy spojrzeć jako na centralną oś, wokół której obracają się inne działania. Istotne znaczenie ma tu szerokie pasmo działań, w którym będą uczestniczyć partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego. Stąd też długofalowy czas realizacji strategii do 2025 r., aby nie tylko zrealizować cele, ale także

wyzwolić pewną aktywność środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania ważnych dla regionu problemów społecznych.

Opracowana strategia to dokument bazowy przy konstruowaniu programów operacyjnych i projektów określających sposób oraz metody realizacji założonych przedsięwzięć. Dzięki realizacji tego typu programów będzie można osiągnąć wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem „żywym" zatem wprowadzanie zmian w jej zapisach jest możliwe, przy czym zmiany te powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii. Nie można bowiem wykluczyć nowych uwarunkowań prawnych. Najlepszą metodą na ewentualne wprowadzanie zmian w dokumencie strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego jaki towarzyszył tworzeniu strategii.

Zgodnie z wolą ustawodawcy, wyrażoną w art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W celu realizacji tego zadania realizatorzy poszczególnych części dokumentu będą przedkładali Kierownikowi GOPS materiały analityczne oraz dane z monitoringu i ewaluacji wykonanych zadań. Informację o stopniu realizacji strategii Kierownik GOPS będzie przedstawiał Radzie Gminy.

Na etapie opracowywania dokumentu przyjęto, że do głównych zadań koordynatora Strategii będzie należało:

- nadzorowanie wdrażania Strategii,
- koordynowanie działań zawartych w Strategii,
- identyfikacja problemów, które ograniczyły lub uniemożliwiły realizację działań i osiąganie celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii,
- opracowywanie wniosków dotyczących wdrażania oraz propozycji ewentualnych korekt i zmian dla realizatorów Strategii,
- aktualizowanie Strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane przedstawione niżej **wskaźniki monitoringowe**. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach. Przygotowany wykaz nie

wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Cel strategiczny nr 1.1 Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie psychospołecznych skutków bezrobocia.

- liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia,
- liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych,
- liczba ofert pracy udostępnionych osobom bezrobotnym,
- liczba współpracujących zakładów pracy,
- liczba osób objętych wsparciem finansowym,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach programu pokonywania bezradności społecznej klientów OPS,
- ilość osób objętych kontraktem socjalnym.

Cel strategiczny nr 2.1 Profesjonalizacja działalności sytemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i łagodzeniu jego skutków

- liczba klientów pomocy społecznej,
- liczba klientów pomocy społecznej objętych kontraktem socjalnym,
- liczba udzielonych świadczeń,
- kwoty udzielonych świadczeń,
- liczba akcji promocyjnych,
- liczba szkoleń dla pracowników GOPS,
- liczba pracowników objętych wsparciem przeciw wypaleniu zawodowemu,
- liczba pozyskanych partnerów,
- liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych.

Cel strategiczny nr 3.1 Kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem. Wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodzinne.

- liczba klientów pomocy społecznej objętych kontraktem socjalnym,
- liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia,
- liczba udzielonych porad,
- liczba rodzin objętych działaniami asystenta rodziny,

- liczba rodzin objęta pomocą finansowa,
- liczba osób objęta pomocą w formie dożywiania,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologa i pedagoga,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- liczba uczniów objętych programem stypendialnym,
- liczba programów wspierających integrację rodziny,
- liczba nawiązanych partnerstw w zakresie wsparcia rodziny,
- liczba dzieci korzystających z organizowanego wypoczynku,
- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny,
- liczba partnerów lokalnego programu Karta Dużej Rodziny.

Cel strategiczny nr 4.1 Ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób niepełnosprawnych i starszych. Stworzenie warunków do uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności.

- liczba klientów pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej,
- liczba osób objętych pomocą finansową,
- liczba osób uczestniczących w różnych formach aktywizacji,
- liczba przeprowadzonych kampanii,
- liczba partnerów realizacji zadania.

Cel strategiczny 5.1 Stworzenie kompleksowego systemu pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej dla osób dotkniętych przemocą domową.

- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba założonych Niebieskich Kart,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba wydrukowanych materiałów promocyjnych.

Cel strategiczny 6.1 Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

- liczba skierowanych wniosków do GKRPA,

- liczba przeprowadzonych przez Komisję rozmów,
- liczba wniosków skierowanych do sądu,
- liczba porad psychologa, pedagoga,
- liczba istniejących świetlic opiekuńczo-wychowawczych,
- liczba przeszkolonych nauczycieli i innych realizatorów programu,
- liczba przeprowadzonych kampanii,
- liczba wdrożonych programów profilaktycznych,
- liczba przeprowadzonych imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych,
- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedających alkohol,
- liczba skontrolowanych placówek,
- liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu cofniętych przez wójta.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania. Zależność pomiędzy horyzontem czasowym, a stopniem szczegółowości analizy finansowej jest odwrotnie proporcjonalna. Szacunek kosztów jest znacznie bardziej prawdopodobny w przypadku zadań krótkookresowych i średniookresowych, niż w przypadku zadań długookresowych. Czynnikiem utrudniającym dokładne podanie i oszacowanie zewnętrznych źródeł finansowania jest fakt, że większość dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 jest na etapie konsultowania.

Podsumowanie

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeżno na lata 2016-2025 będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy i integracji społecznej. Zorientowanie strategii na wybranych grupach socjalnych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup narażonych na wykluczenie społeczne.

Ramy finansowe strategii na lata 2016-2025

Szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach									
2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
36.000	**40.000**	**42.000**	**43.000**	**45.000**	**47.000**	**49.000**	**52.000**	**55.000**	**60.000**